

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В. ДАЛЯ
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни

«Соціальна психологія»

для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»

за освітньою програмою

«Прикладна психологія та консультування» ,

спеціальності С4 Психологія

усіх форм навчання

(Електронне навчання)

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри практичної психології

та соціальної роботи

Протокол № 4 від 17 листопада 2025р

м. Київ 2025

УДК 316.624: 159.9 (075.8)

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Психологія залежної та саморуйнівної поведінки» для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» за освітньою програмою «ПРИКЛАДНА ПСИХОЛОГІЯ ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ», спеціальності С4 «Психологія» усіх форм навчання (Електронне видання) / Уклад. старший викладач Бровендер О.О. – Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля. 2025. 38 с.

У виданні містяться рекомендації щодо виконання практичних робіт та самостійної роботи з дисципліни «Соціальна психологія». Наведено завдання до виконання практичних робіт та самостійного вивчення дисципліни, вимоги щодо їх виконання, тематику рефератів та контрольних робіт, тематика для самостійної роботи, список рекомендованої літератури та інформаційних джерел.

Для здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Прикладна психологія та консультування», спеціальності С4 «Психологія» усіх форм навчання.

Укладач:

ст.викл. Бровендер О.О.

Відповідальний за випуск:

Рецензент:

канд.психол.наук Білецький П.С.

ЗМІСТ

ВСТУП

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ	10
3. ВИМОГИ ЩОДО НАПИСАННЯ РОБІТ	21
4. ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВНИХ ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ	24
5. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ	30
6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ	30
7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	35

ВСТУП

Метою вивчення дисципліни ознайомлення студентів з роботами вітчизняних та закордонних соціальних психологів; засвоєння теоретичних основ соціальної психології; систематизація фундаментальних знань і аналіз головних тенденцій сучасних досліджень в галузі соціальної психології; знайомство з головними принципами, методами і методиками соціально-психологічних досліджень; знайомство студентів з прикладними аспектами соціальної психології.

Завдання дисципліни є засвоєння студентами навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; переорієнтація із лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму та на організацію самоосвіти студента; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Компетенції, що формуються після опанування дисципліни

Результати навчання (відповідно до Освітньо-професійної програми «Прикладна психологія та консультування», спеціальності С4 «Психологія» (бакалаврський рівень вищої освіти)).

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Навички використання інформаційних і комунікативних технологій.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як член суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Додаткові компетентності:

ЗК 13. Здатність до професійного розвитку, навчання протягом життя, самопрезентації та результатів своєї професійної діяльності, планувати та управляти власним робочим часом.

ЗК 14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.

СК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК 2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК 5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК 6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати

психологічне дослідження.

СК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК 8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

СК 9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

СК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК 11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Додаткові компетентності:

СК 12. Здатність вирішувати проблеми психологічного супроводу інклюзивної освіти.

СК13. Здатність розумітися на психічних процесах, що розгортаються в освітніх закладах, установах та організаціях соціальної сфери.

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку й функціонування психічних явищ у контексті професійних завдань.

ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. із використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень та аналізу літературних джерел.

ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти

навичками збору первинного матеріалу, вміння дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПРН 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації раннього втручання).

ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН 11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

ПРН 12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги в формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.

ПРН 13. Взаємодіяти, вступати в комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові особливості.

ПРН 14. Ефективно виконувати різні ролі в команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку,

слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПРН 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Додатковий ПРН

ПРН 19. Здійснювати аналіз соціально-психологічних процесів, що розгортаються в освітніх закладах, установах та організаціях соціальної сфери, та застосовувати техніки психологічного консультування і стратегії розвитку особистості. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен*

Знати: основні поняття і категорії соціальної психології; основні соціально-психологічні підходи до аналізу особистості, Я–концепції та міжособистісних відносин; основні соціально-психологічні підходи до аналізу груп та міжгрупової взаємодії. отримати інформацію та опанувати практичні навички щодо особливостей використання соціально-психологічних методів дослідження

Вміти: вміти в умовах виробничої діяльності відслідковувати загальні та локальні зміни в масовій свідомості; проводити спостереження за психологічним станом окремих груп та верств населення; здійснювати соціально-психологічне забезпечення вирішення групових конфліктів, аналізувати явища повсякденного життя з позицій соціальної психології, використовувати отриманні знання в інших навчальних дисциплінах, що передбачені планом підготовки

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема1. НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Тема2. РЕГУЛЯТИВНІ МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ,
МОЖЛИВОСТІ ЇЇ ПОЯСНЕННЯ І ПЕРЕДБАЧЕННЯ

Тема 3. ПСИХОЛОГІЯ МІЖСОБОВИХ СТОСУНКІВ ТА МІЖСОБОВОЇ
ВЗАЄМОДІЇ

Тема 4. ПСИХОЛОГІЯ ВПЛИВУ

Тема 5. ГРУПА І МІЖГРУПОВІ ВІДНОСИНИ ЯК СОЦІАЛЬНО-
ПСИХОЛОГІЧНІ ФЕНОМЕНИ

Тема 6. ПСИХОЛОГІЯ ВЕЛИКИХ ГРУП

Тема7. ПСИХОЛОГІЯ СЕРЕДНІХ І МАЛИХ ГРУП

2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Практичне завдання 1

Тема 1. НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

План

Предмет і проблематика соціальної психології

Історія становлення і розвитку соціальної психології

Методологія та методи соціальної психології .

Завдання:

Розкрити наступні питання

1. Що означає категорія “соціальне”?
2. Що вивчає соціальна психологія? Дайте визначення предмета цієї науки.
3. Чи можна погодитися з тим, що соціальна психологія посідає проміжне місце між психологією та соціологією як двома “батьківськими” науками і виконує функцію “коридору”, яким вони між собою сполучаються?
4. Схарактеризуйте тенденції антипсихологізму в розвитку соціальної психології. У чому полягав критичний аналіз цих тенденцій, зроблений українським істориком і теоретиком психології В. А. Роменцем?
5. Поясніть суть заклику В. А. Роменця: “Психологія має повернутися до самої себе”.
6. Назвіть три основні вимоги щодо визначення предмета соціальної психології. Поясніть їх.
7. Схарактеризуйте структуру соціальної психології як психологічної науки.
8. У чому полягають функції соціальної психології і якою мірою вона їх сьогодні виконує?
9. Коли і де соціальна психологія постала як окрема наука? Схарактеризуйте процес її виокремлення.

10. Порівняйте між собою перші соціально-психологічні концепції, виділивши їхні сильні і слабкі сторони. Що від цих концепцій взяла і що мала б узяти сучасна соціальна психологія?
11. Що зумовило перехід соціальної психології до експериментального етапу розвитку, коли він відбувся і в чому полягав?
12. Як розвивалася соціальна психологія в Америці та Західній Європі протягом ХХ ст.? Які основні здобутки мають її американська і західноєвропейська гілки?
13. Що мали спільного і чим різнилися траєкторії становлення та розвитку соціальної психології в країнах Заходу і на теренах колишнього СРСР?
14. Як відбувалися становлення і розвиток соціальної психології в Україні?
15. Назвіть головні центри відродження в Україні соціальної психології у 60–70-х роках минулого століття. Які проблеми вирішували ці центри і в чому полягало значення їх діяльності?
16. Проаналізуйте досягнення, проблеми і перспективи дальшого розвитку вітчизняної соціальної психології. Чи можна вважати її сьогодні самодостатньою наукою?
17. Що таке методологія науки і які її рівні ви знаєте?
18. Що таке методологічні принципи наукового дослідження?
19. Які ви можете назвати принципи соціально-психологічного пізнання?
20. Порівняйте між собою методи тестування, спостереження, експерименту. Придумайте випадки, у яких кожен з методів був би найоптимальнішим (тобто дав би найдостовірніші результати).
21. Проаналізуйте методи опитування, контент-аналізу, експертної оцінки з погляду їхніх дослідницьких можливостей та обмежень.
22. Розкрийте сутність проблеми кількісних і якісних методів соціально-психологічного дослідження. Чи варто абсолютизувати різницю між ними?

Практичне завдання 2 РЕГУЛЯТИВНІ МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ, МОЖЛИВОСТІ ЇЇ ПОЯСНЕННЯ

І ПЕРЕДБАЧЕННЯ

План:

Соціальне настановлення як регулятор соціальної поведінки

Цінності та ціннісні орієнтації

Принцип ситуаційності та його роль у поясненні і передбаченні соціальної поведінки

Завдання:

Розкрити наступні питання:

1. Як ви розумієте поняття “регуляція (саморегуляція) соціальної поведінки”?
2. Дайте визначення соціального настановлення (атитюду).
3. Чим відрізняється розуміння настановлення у загальній психології від розуміння соціального настановлення в соціальній психології?
4. Якими спільними і відмінними від інших атитюдів ознаками характеризується соціальний стереотип?
5. Назвіть функції соціального настановлення (атитюду).
6. Які компоненти утворюють структуру соціального настановлення (атитюду)?
7. Як змінюються соціальні настановлення?
8. У чому полягає суть явища, що дістало назву “парадоксу Лап’єра”? Поясніть результати дослідження Лап’єра.
9. Як взаємодіють у житті “атитюд на об’єкт” і “атитюд на ситуацію”? Наведіть приклади.
10. У чому полягає теорія когнітивного дисонансу Л. Фестінгера? Наведіть приклади когнітивних дисонансів у повсякденному житті.
11. Як можна послабити чи усунути когнітивний дисонанс?
12. Дайте визначення понять “цінність” і “ціннісна орієнтація”.
13. Яку роль відіграють цінності і ціннісні орієнтації в регуляції соціальної поведінки?
14. Назвіть найважливіші соціально-психологічні характеристики цінностей.
15. Розкажіть про класифікацію цінностей.

16. Розкрийте зміст диспозиційної концепції російського вченого В. О. Ядова.
17. Що означає принцип ситуаційності в соціальній психології?
18. Назвіть два основних підходи до визначення соціальної ситуації. Чим вони різняться і що мають спільного?
19. У чому сутність запропонованої В. А. Роменцем концепції ситуації?
20. Схарактеризуйте параметри міжситуаційного і внутрішньоситуаційного аналізу соціальних ситуацій.
21. Що таке сила ситуації? Які практичні висновки можна зробити, якщо розрізняти ситуації за їх силою?
22. Що таке масштаб соціальної ситуації? Які типи ситуацій за їх масштабом можна виділити?
23. Чому сьогодні, розглядаючи суб'єктивний масштаб сприймання людиною соціальної ситуації, варто ставити питання про його коригування?

Практичне завдання 3

Тема 3. ПСИХОЛОГІЯ МІЖСОБОВИХ СТОСУНКІВ ТА МІЖСОБОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ

План

Сутність і форми стосунків та взаємодії між людьми

Соціальна перцепція: взаємсприймання і взаєморозуміння

Комунікація як вияв міжособових стосунків

Завдання:

Розкрити наступні питання

1. Дайте визначення феномена міжособових стосунків.
2. Назвіть відмітні риси міжособових стосунків (які відрізняють їх, наприклад, від фатичних контактів).
3. Що означають поняття “атракція” і “афіліація”?
4. Чим детерміновані міжособові стосунки?
5. Що являє собою кооперація як різновид міжособової взаємодії?

6. Схарактеризуйте явище згоди як складову кооперації.
7. Проаналізуйте почуття солідарності як складову кооперації.
8. Дайте визначення конфлікту як різновиду міжособової взаємодії.
9. Поясніть схему класифікації конфліктів.
10. Які існують фази перебігу конфліктів?
11. Що слід зробити, аби врегулювати конфлікт?
12. Чим відрізняються продуктивні (близькі, щирі) міжособові стосунки від непродуктивних (“ігрових”, сурогатних)?
13. Поясніть основні положення теорії ігор Е. Берна.
14. Дайте визначення поняття соціальної перцепції.
15. Які психологічні механізми забезпечують реалізацію соціальної перцепції?
16. Розкрийте суть механізму стереотипізації. У чому полягає неоднозначність ролі стереотипів у сприйманні людиною людини?
17. Що становить собою ідентифікація як механізм соціального пізнання?
18. Дайте визначення рефлексії та емпатії як механізмів соціального пізнання.
19. Що таке каузальна атрибуція? Назвіть основні помилки каузальної атрибуції.
20. Що означає поняття комунікації з погляду соціальної психології?
21. Розкажіть про психологічні перешкоди в передаванні та сприйманні інформації.
22. Якою схемою можна скористатися для аналізу комунікативного процесу в ситуації вербальної комунікації?
23. Чому невербальна комунікація вважається більш давньою системою передавання інформації, ніж вербальна?
24. Схарактеризуйте оптико-кінетичну, екстралінгвістичну, паралінгвістичну, просторово-часову системи невербальної комунікації.

Практичне завдання 4
Тема 4. ПСИХОЛОГІЯ ВПЛИВУ.

План

Вплив як предмет соціально-психологічного інтересу

Вплив у типологічному вимірі 206

Суб'єктно-вчинкова природа впливу людини на людину

Соціально-психологічні механізми впливу Системна модель механізмів впливу і критерії його ефективності

Завдання:

Розкрити наступні питання

1. Яке місце в системі соціально-психологічного знання посідає проблема впливу?
2. Які ви знаєте психологічні підходи до визначення поняття “вплив”?
3. Як співвідносяться поняття “вплив”, “самовплив” і “взаємовплив”?
4. Схарактеризуйте онтогенетичні особливості впливу людини на людину.
5. Що означають поняття “психологічний вплив” і “психічний вплив”?
6. Що дає підстави поділяти впливи на “зовнішні” і “внутрішні”?
7. Поясніть психологічну природу впливу з позицій суб'єктно- вчинкового підходу.
8. Чим зумовлена потреба дослідження соціально-психологічних механізмів впливу людини на людину?
9. Зробіть порівняльний аналіз соціально-психологічних механізмів переконування, навіювання, наслідування прикладу, психічного зараження та санкціонування. Що між ними спільного і чим вони різняться?
10. Які сутнісні ознаки має соціально-психологічний механізм маніпулювання? З якими іншими механізмами впливу він, на вашу думку, найчастіше поєднується?
11. Які більш прості механізми вбирає в себе такий синтетичний механізм впливу, як мобілізування?

12. На які соціально-психологічні критерії слід спиратися в питаннях диференціації та інтеграції впливів?
13. У чому полягає сутність психологічної типології впливів Г. О. Ковальова?
14. У чому ви вбачаєте відмінності пропозитивних і прескриптивних механізмів впливу?
15. Що зумовлює необхідність запровадження системного підходу до вивчення і практичного застосування соціально- психологічних механізмів впливу людини на людину?
16. Розкрийте можливості інтеграції соціально-психологічних механізмів впливу людини на людину з позицій системного підходу.
17. Назвіть етико-психологічні вимоги до впливу людини на людину.
18. Що означає оцінити ефективність впливу?
19. Якими критеріями керується соціальна психологія, оцінюючи ефективність впливу?
20. Чи можна оцінити ефективність впливу на людину (групу) у грошовому еквіваленті і чи адекватною буде така оцінка?.

Практичне завдання 5

Тема 5. ГРУПА І МІЖГРУПОВІ ВІДНОСИНИ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ФЕНОМЕНИ.

План:

Феномен групи та його вивчення соціальною психологією
Психологічні параметри вивчення групи
Динамічні процеси в групах
Міжгрупові відносини

Завдання:

Розкрити наступні питання:

1. Що таке група з погляду соціальної психології? Наведіть приклади груп та сукупностей людей, що не є групами.
2. Назвіть психологічні детермінанти виникнення груп. Чи достатньо їх для групоутворення? Які ще детермінанти ви знаєте?

3. Які методологічні підходи до вивчення груп існують у соціальній психології?
4. Що являють собою кількісні межі групи? Схарактеризуйте “нижню” і “верхню” кількісні межі групи з погляду соціальної психології.
5. Як класифікують групи у соціальній психології?
6. Поясніть, яким чином вивчення складу і структури групи дає змогу з’ясувати психологічні особливості групи, спрогнозувати її поведінку?
7. Назвіть основні параметри вивчення групової свідомості і групового несвідомого.
8. Що таке групова поведінка і чим вона відрізняється від поведінки індивідуальної? Наведіть приклади.
9. Що таке групова динаміка і які групові процеси вона охоплює?
10. Схарактеризуйте лідерство як феномен групової динаміки.
11. Поясніть, що таке груповий тиск і в чому він себе виявляє. Наведіть приклади із життя.
12. Як функціонують групові норми і групові санкції?
13. Дайте визначення групової згуртованості. Які чинники зумовлюють згуртованість групи?
14. Схарактеризуйте феномен міжгрупових відносин. У чому їх принципова відмінність від стосунків міжособових?
15. У чому полягає сутність експериментів М. Шеріфа в таборі бойскаутів?
16. Чи достатньо для виникнення міжгрупової дискримінації усвідомлення людиною факту своєї групової належності? Відповідаючи, використайте результати експерименту Г. Теджфела.
17. Що означають поняття “інгруповий фаворитизм” і “аутгруповий фаворитизм”?
18. Назвіть чинники інгрупового фаворитизму.
19. Поясніть, як і чому виникає аутгруповий фаворитизм.
20. Схарактеризуйте інтегративні тенденції міжгрупової взаємодії.

Практичне завдання 6.

Тема 6. ПСИХОЛОГІЯ ВЕЛИКИХ ГРУП І МАСОВИХ ЯВИЩ

План:

Наукові уявлення про структуру психіки
та розвиток великої групи
Основні різновиди і психологічні особливості великих груп
Маса і масові явища

Завдання:

Розкрити наступні питання

1. У чому полягають принципові психологічні відмінності між сталими і тимчасовими групами?
2. Що розуміють під соціальними стратами? Назвіть такі страти і схарактеризуйте їхні психологічні особливості.
3. Дайте соціально-психологічну характеристику нації як сталій соціальній групі.
4. Що означає національний характер і що детермінує його формування?
5. У чому полягає психологічна специфіка сталих релігійних груп?
6. Розкрийте психологічну специфіку професійних груп.
7. Поясніть особливості застосування терміна “натовп” у соціальній психології.
8. Назвіть основні психологічні характеристики натовпу як тимчасової групи.
9. У чому полягає специфіка аудиторії засобів масової комунікації як тимчасової великої групи?
10. Що таке колективна психіка? Яку феноменологію охоплює це поняття?
11. Які функції в житті великої групи (суспільства) та особистості виконує колективна психіка?
12. Схарактеризуйте структуру колективної психіки.
13. Що таке колективне несвідоме? Назвіть його рівні та наведіть приклади проявів.

14. Що розуміють під архетипом колективного несвідомого і через які матеріалізовані носії передаються архетипи з покоління в покоління?
15. Що означає в соціальній психології термін “маса”?
16. Які психічні явища можна вважати масовими? Що в них схожого і чим вони різняться?
17. Якими є суспільні функції моди і як вони змінювалися протягом людської історії?
18. Схарактеризуйте соціально-психологічні механізми моди.
19. Чим відрізняється чутка від звичайного інформаційного повідомлення?
20. Які варіанти класифікації чуток ви знаєте?
21. Назвіть психологічні фактори поширення чуток.
22. У чому полягає суть паніки як психічного стану?
23. Як виражається панічна реакція на рівні масової поведінки?
24. Якими є типові передумови виникнення паніки та шляхи її запобігання?

Практичне завдання 7

Тема 7. ПСИХОЛОГІЯ СЕРЕДНІХ І МАЛИХ ГРУП

План

Психологічна специфіка та структура середніх і малих груп

Проблема продуктивності малої і середньої групи

Групова динаміка в малих групах

Організація як середня соціальна група

Завдання

Розкрити наступні питання

1. У чому полягає специфіка середніх і малих груп порівняно з великими групами?
2. Що таке продуктивність малої (середньої) групи? Чому її поділяють на потенційну і реальну?
3. У чому полягають феномени соціальної фасилітації і соціальної інгібіції?

4. Чи впливають відмінності у групових завданнях на продуктивність діяльності в інтерактивних групах?
5. Як класифікуються групові завдання в інтерактивних групах?
6. Схарактеризуйте ефект втрати продуктивності при зростанні чисельності інтерактивної групи. Як його можна пояснити?
7. Чим характеризується групова продуктивність під час розв'язання завдань компенсаційного типу?
8. Що властиве груповій продуктивності, коли розв'язуються завдання диз'юнктивного типу?
9. Якою зазвичай є групова продуктивність у процесі розв'язання кон'юнктивних завдань?
10. Поясніть такі ефекти мотиваційних втрат продуктивності малої (середньої) групи, як "ефект соціальних лінощів", "ефект паразитизму", "ефект простака".
11. Як здійснюється групоутворення і розвиток малої групи? Назвіть етапи розвитку малої групи за Б. Такменом.
12. Схарактеризуйте концепції розвитку малої групи, запропоновані свого часу радянськими психологами А. В. Петровським і Л. І. Уманським.
13. Розкрийте сутність експериментів С. Аша і С. Шехтера, присвячених груповому тиску. Поясніть явища конформності і нонконформізму. Як реагує група на нонконформну поведінку своїх членів?
14. У чому суть експериментів С. Московічі, що мали на меті вивчення впливу меншості на групову більшість?
15. Схарактеризуйте закономірності ухвалення рішень у малих групах.
16. Назвіть і поясніть дію основних мехнізмів групової динаміки.
17. У чому полягає психологічна специфіка організації як середньої соціальної групи?
18. Що вивчає психологія організацій (організаційна психологія)?
19. Назвіть основні соціально-психологічні чинники ефективності організації.

20. Якими є основні особливості трудової мотивації членів організацій?
21. Що слід розуміти під стимулюванням членів організації до праці?
22. Як пов'язані між собою потреби та мотиви членів організацій і стимули до праці?
23. Від чого, на вашу думку, залежить перспектива зробити в організації успішну індивідуальну кар'єру.

3.ВИМОГИ ЩОДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТИВНИХ РОБІТ

Реферат (від лат. *refereo* – доповідаю, повідомляю) – короткий виклад наукової проблеми, результатів наукового дослідження, що містяться в одному або декількох творах ідей тощо.

Реферат (контрольна робота) є науковою роботою, оскільки містить у собі елементи наукового дослідження. У зв'язку з цим до нього повинні пред'являтися вимоги з оформлення, як до наукової роботи.

Загальні вимоги до оформлення рефератів.

Загальний обсяг роботи – 15-25 сторінок друкованого тексту (з урахуванням титульного аркуша, змісту та списку літератури) на папері формату А4, на одній стороні аркуша. Роботу друкують на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) з полуторним міжрядковим інтервалом.

Текст реферату необхідно друкувати, залишаючи поля: вгорі, внизу – 20 мм, з лівого боку – 20 мм, з правого боку – 20 мм. Абзац – 1,25.

Шрифт – Times New Roman, кегль – 14. Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності.

Нумерація сторінок ставиться у верхньому правому кутку. На титульному листі нумерація не ставиться, але враховується в загальній нумерації.

Метою реферативної роботи є набуття навичок роботи з літературою, узагальнення літературних джерел і практичного матеріалу за темою, здатності

грамотно викладати питання теми, робити висновки.

Реферат (контрольна робота) повинен містити:

- титульний аркуш
- зміст
- вступ
- основну частину (розділи, частини)
- висновок

Титульний аркуш оформляється за зразком.

У тексті повинні композиційно виділятися структурні частини роботи, що відображають суть дослідження: вступ, основна частина і висновок, а також заголовки і підзаголовки.

На початку реферату повинен бути зміст, у якому вказуються номери сторінок за окремими розділами. У вступі слід відобразити місце розглянутого питання в науковій проблематиці, його теоретичне і прикладне значення. (Обґрунтувати вибір даної теми, коротко розповісти про те, чому саме вона зацікавила автора), які вчені працювали над цією проблемою, які їх погляди на неї. Основна частина повинна викладатися згідно з планом, чіткою послідовно, бажано своїми словами. У тексті повинні бути посилання на використану літературу. При дослівному відтворенні матеріалу кожна цитата повинна мати посилання на відповідну позицію у списку використаної літератури із зазначенням номерів сторінок, наприклад [12, с. 56]. Після кожного розглянутого питання плану короткий висновок.

ВСТУП. Ця коротка глава повинна містити кілька вступних абзаців, які безпосередньо вводять в тему реферату.

РОЗДІЛ 1. Основна наукова частина реферату. Тут в логічній послідовності викладається матеріал за темою реферату. Цю главу доцільно розбити на підпункти - 2.1., 2.2. (із зазначенням у змісті відповідних сторінок).

Усі виноски і підрядкові примітки розташовуються на тій же сторінці, до якої вони належать.

Оформлення цитат. Для підтвердження власних аргументів посиланням

на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором. Використовувати цитати в тексті роботи доцільно тоді, коли є потреба порівняти погляди різних авторів з приводу одного й того ж питання. Текст, який цитується, береться в лапки і супроводжує посиланням на джерела. Посилання роблять і тоді, коли думка автора переказується.

Оформлення перерахувань. Текст усіх елементів перерахування повинен бути граматично підпорядкований основній ввідній фразі, котра передує перерахуванню.

Основними видами ілюстративного матеріалу у реферативних повідомленнях є: креслення, схема, фотографія, діаграма, графік.

Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Номер ілюстрації та відповідну назву розміщують під малюнком. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (під малюнковий підпис).

У тому місці наукової роботи, де викладається тема, пов'язана із ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання в вигляді виразу в круглих дужках, наприклад: (рис. 1.2)

Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею та друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву наводять жирним шрифтом.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за стрілкою годинника. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку.

При посиланні в тексті на таблиці слово –таблиця пишеться

скорочено, наприклад: –... ці дані показано в табл. 1.2

ВИСНОВКИ повинні містити коротке узагальнення розглянутого матеріалу, виділення найбільш достовірних і обґрунтованих положень і тверджень, а також найбільш проблемних, розроблених на рівні гіпотез, важливість розглянутої проблеми з точки зору практичного застосування, світогляду, етики тощо.

У цій частині автор підводить підсумок роботи, робить короткий аналіз і формулює висновки.

Вимоги до оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Джерела, що використані для написання наукових робіт, слід розміщувати у списку в алфавітному порядку прізвищ авторів (якщо авторів декілька, то прізвищ перших), а також заголовків праць. До списку літератури включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Усі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. *Неприпустимим є переклад російських видань українською мовою.* Література іноземними мовами наводиться в кінці списку використаної літератури. Відомості про джерела, що включені до списку, подаються згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

Зразки оформлення бібліографічного опису у списку джерел ф.23.

Додатки

У кінці наукових робіт розміщуються додатки в порядку появи посилань у тексті. Крім таблиць, рисунків, графіків, сюди можуть бути включені анкети, тести, програми бесід з учнями, програми спостережень, питання до інтерв'ю зі студентами, педагогічними працівниками, методичні розробки тощо. Додаток повинен мати заголовок, який друкується у правому верхньому куті малими літерами (перша – велика) із зазначенням його

номера, але без знака №,наприклад, Додаток А. Якщо до наукової роботи включено лише один додаток, то слово Додаток подається без номера.

4. ПЕРЕЛІК ТЕМ:

1. Вплив етнічних стереотипів на процес міжособистісного оцінювання.
2. Вплив етнопсихологічних життєвих орієнтацій на самоактуалізацію студентської молоді.
3. Вплив комунікативних особливостей жінки-керівника закладу освіти на ефективність її управлінської діяльності.
4. Вплив несприятливих умов соціалізації на психічний розвиток дитини.
5. Вплив рольових очікувань подружжя на характер сімейного спілкування.
6. Вплив статево-рольових стереотипів на кар'єрні домагання молоді.
7. Гендерно-перцептивні відмінності у формуванні першого враження у соціальній взаємодії.
8. Ділове спілкування як чинник результативності діяльності педагогічного колективу.
9. Емоційний інтелект як чинник соціально-психологічної адаптації особистості до студентського середовища
10. Інтраперсональні конфлікти у діяльності соціальних працівників.
11. Когнітивні чинники сприйняття студентством політичної реклами.
12. Мотиваційно-сміслові структури майбутнього як механізм нарративної ідентичності студентської молоді.
13. Потреба влади як психологічний чинник політичної свідомості студентів.
14. Психологічні детермінанти відповідальності менеджерів промислового підприємства.
15. Психологічні засоби запобігання та корекції фрустрації у професійній діяльності молодих учителів.
16. Психологічні особливості професійної підготовки майбутніх спеціалістів до управлінської діяльності.

17. Психологічні особливості самовизначення жінок, орієнтованих на управлінську діяльність.
18. Психологічні особливості соціалізації сучасного підлітка.
19. Психологічні чинники вибору молодого людиною цивільного шлюбу.
20. Рефлексивне забезпечення соціального втручання в соціальній роботі.
21. Самопрезентація як засіб створення позитивного іміджу особистості.
22. Соціальна ідентичність особистості як чинник вибору стилю поведінки в конфлікті.
23. Соціальна перцепція як чинник оптимізації управлінської діяльності керівника середньої загальноосвітньої школи.
24. Соціально-психологічна корекція стану співзалежних жінок, які зазнали насильства в сім'ї.
25. Соціально-психологічний супровід академічної групи як засіб розвитку культури спілкування студентів.
26. Соціально-психологічні особливості мотивації професійного вдосконалення спеціалістів.
27. Соціально-психологічні особливості професійної інтеракції у соціальній роботі.
28. Соціально-психологічні особливості формування життєвих планів Інтернет-залежної молоді.
29. Соціально-психологічні передумови аутоагресивної поведінки молоді.
30. Соціально-психологічні умови подолання комунікативних бар'єрів студентської молоді.
31. Психологічні фактори виникнення співзалежності у молодого подружжя.
32. Роль пізнавальних факторів у формуванні емоційних станів.
33. Індивідуальна стійкість до стресу у надзвичайних ситуаціях.
34. Регулятивна функція дезінформації у міжособистісній взаємодії.
35. Вплив сімейної депривації на становлення особистості у підлітковому віці.
36. Довіра до особистості як показник інтернальності особистості.
37. Особливості «Я-концепції» комунікативно успішної особистості.

38. Вплив оточуючих на розвиток креативності у молодшому шкільному віці.
39. Базові переконання батьків дітей з особливими потребами в умовах хронічного стресу.
40. Ціннісна регуляція емоційного вигорання.
41. Організаційна субкультура формальних груп як фактор між групових відносин в організації.
42. Взаємозв'язок механізмів адаптації і рівнів тривожності в юності.
43. Соціально-психологічні детермінанти успішного прийомного батьківства.
44. Психологічні детермінанти вербалізації негативного досвіду.
45. Особистісні фактори морального самовизначення молоді.
46. Соціально-психологічні передумови аутоагресивної поведінки студентів.
47. Соціально-психологічна модель гендерної поведінки політичного лідера в уявленнях студентської молоді.
48. Особливості переживання особистістю почуття самотності в умовах сімейної деривації.
49. Соціально-психологічні механізми формування професійної відповідальності студентів-психологів.
50. Соціально-психологічні детермінанти сімейних міфів.
51. Аналіз причин виникнення внутрішньо особистісних конфліктів.
52. Особливості розвитку комунікативної компетентності студентів-психологів.
53. Рефлексія як показник самодостатньої особистості.
54. Пізнавальні фактори суїцидальної поведінки підлітків.
55. Психологічні чинники схильності сучасної молоді до утриманства.
56. Соціальна адаптація особистості в період зміни ціннісних пріоритетів суспільства.
57. Вплив соціального оточення на поведінку молодших школярів
58. Психологічні умови розвитку самоконтролю емоцій у старшокласників
59. Подолання неадаптивних поведінкових реакцій у дітей підліткового віку
60. Психологічні особливості стадійного розвитку дітей віком до шести років
61. Соціально-психологічні аспекти соціалізації особистості.

62. Етапи соціального розвитку молодших школярів
63. Девіантна поведінка підлітків, її особливості і прояви в системі соціальних відносин
64. Перцептивні особливості та їх прояви у процесі міжособистісного спілкування студентів-психологів
65. Психологічні причини та профілактика соціально-психологічних проблем молодшої сім'ї
66. Соціалізація старшокласників в процесі спілкування з однолітками
67. Форми і методи психологічної корекції девіантної поведінки у підлітковому віці
68. Система психологічного впливу на подолання бар'єрів спілкування
69. Розвиток мислительної діяльності учнів молодших класів загальноосвітньої школи
70. Особливості взаємозв'язку стилю управлінської діяльності та типу поведінки при розв'язанні конфліктів
71. Гендерні особливості негативного емоційного самостановлення в юнацькому віці
72. Психологічні механізми та способи подолання сімейного конфлікту
73. Прояви агресії та емпатії у працівників атомних електричних станцій
74. Стресові стани у працівників правоохоронної системи
75. Агресивна поведінка неповнолітніх у виправних трудових колоніях
76. Психопрофілактичні аспекти роботи з особами, схильними до наркозалежності
77. Корекція складових „Я-концепції” в процесі особистісного зростання
78. Особливості взаємозв'язку стилю управлінської діяльності та типу поведінки при розв'язанні конфлікту
79. Особливості самооцінки учнів молодших класів в міських та сільських школах
80. Конфліктна особистість: психологічна схильність до конфліктів.

81. Корекція негативного ставлення до керівника в процесі колективної взаємодії
82. Психологічні аспекти несумісності в молодій сім'ї
83. Психологічні компоненти ефективної діяльності в малій соціальній групі
84. Психологічні особливості великих стихійних груп
85. Характеристика соціально-психологічного клімату групи
86. Потреба в міжособистіних контактах й мотиви соціальної поведінки в період дорослості
87. Характер та причина обумовленість виникнення конфліктної взаємодії в групі
88. Умови розвитку потреби в спілкуванні та усамітненні як базових орієнтації особистості
89. Особливості дослідження ефективних способів переконання в процесі комунікації
90. Аналіз якості прийняття групових рішень в проблемних ситуаціях в малій групі
91. Специфіка адаптації особистості в соціальній групі
92. Методи профілактики девіантної поведінки у підлітків
93. Профілактика здорового способу життя в медичних закладах
94. Психологічні особливості впливу реклами на формування і прояв підліткової жорстокості
95. Психологія розміщення реклами в ЗМІ
96. Консультативна робота психолога в пологовому будинку.
97. Вплив масової комунікації на підлітків.
98. Специфіка ІНТЕРНЕТ-спілкування в підлітковому і юнацькому віці.
99. Авторитет влади і влада авторитету: соціально-психологічні проблеми авторитетності.
100. Соціально-психологічний аналіз основних напрямків дослідження феномену лідерства в зарубіжній психології.

5. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Критеріями оцінювання презентацій є вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені автором у презентації та її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення. Оцінювання презентації здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела

ТЕМАТИКА ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

1. Сутність, структура, функції та категорії соціальної психології
2. Соціалізація особистості
3. Особистість: соціальні настанови і поведінка
4. Комунікація і міжособистісне сприйняття та розуміння
5. Соціальні переконання і судження
6. Соціальні упередження
7. Соціальна агресія і фобії
8. Любов, альтруїзм і психологія служіння
9. Поняття соціальної групи. Великі групи
10. Структура взаємовідносин в малих групах
11. Структура взаємовідносин в малих групах
12. Переконування і груповий вплив

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання здобутих знань і навичок студентів з дисципліни відповідно до навчальної програми здійснюється в три етапи:

1. *поточний контроль*: за результатами участі студентів у роботі на

семінарських та практичних заняттях (вхідний контроль знань (усний), поточний контроль знань (усний/письмовий), доповіді з мультимедійними презентаціями, самооцінка студентом рівня знань);

2. підсумковий контроль: іспит.

Загальна оцінка знань студентів з дисципліни пропорційно враховує результати поточного та підсумкового контролів і формується за сто баловою системою оцінювання та з використанням ECTS.

Шкала оцінювання здобувачів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

"А" (90 – 100) ставиться у разі, якщо студент:

- засвоїв теоретичний зміст дисципліни;
- систематично готувався до занять згідно з програмою та робочою

програмою дисципліни, при цьому опрацював не тільки матеріали лекцій, але й джерела основної літератури і необхідні нормативні та інструктивні матеріали, окремі джерела додаткової літератури;

- брав активну участь у роботі на практичних та лекційних заняттях;
- оволодів відповідними практичними навичками та вміннями, набув здатність використовувати їх;
- аргументовано і логічно формулював висновки та робив узагальнення за питанням/темою, глибоко і всебічно розкривав зміст питань, які обговорювалися;
- вільно оперував термінами та поняттями, викладав матеріал літературною мовою;
- виявив творчі здібності та вміння виконувати індивідуальні та колективні завдання, самостійно здобувати знання, знаходити відповідні джерела інформації;
- своєчасно та якісно виконав усі, передбачені програмою дисципліни завдання, брав участь у наукових заходах (олімпіадах, студентських наукових конференціях, науково-дослідній роботі кафедри), має опубліковані тези/статті),

але допускав при усних або письмових відповідях, тестуванні окремі неточності.

«В» (82-89) ставиться у разі, якщо студент:

- засвоїв теоретичний зміст дисципліни в повному обсязі та оволодів практичними навичками та вміннями;
- систематично готувався до занять згідно з програмою та робочою програмою дисципліни, з використанням джерел основної літератури та нормативних та інструктивних матеріалів;
- творчо підходив до вирішення завдань, вільно розв'язував їх;
- доказово розкривав основні положення теми;
- повно, чітко та логічно відповідав на поставлені питання, показав розуміння сутності теорій, понять, предметів, явищ тощо;

- викладав матеріал літературною мовою, оперував термінами тапоняттями;

- виявив здатність практично оцінювати окремі факти/явища/процеси;

- виконав усі передбачені програмою дисципліни завдання, у т.ч. модульного контролю та з самостійного опрацювання,

але недостатньо використовував додаткову літературу; при усних відповідях не досить повно й аргументовано викладав матеріал; виявив недостатню активність на практичних заняттях, під час письмового тестування допускав окремі помилки.

«С» (75 – 81) ставиться у разі, якщо студент:

- засвоїв теоретичний зміст дисципліни в повному обсязі;
- оволодів практичними навичками й вміннями;
- зіставляв, узагальнював, систематизував інформацію;
- давав повну, розгорнуту та аргументовану відповідь на поставлені питання;

- доказово розкривав основні положення теми та зміст питань, що обговорювались;

- формулював висновки з окремих питань;

- виконав завдання, передбачені програмою дисципліни, у т.ч. індивідуальне завдання, завдання модульного контролю та з самостійного опрацювання,

але допускав окремі помилки при тестуванні; виявив деякі недоліки при усних відповідях; не виявив належної активності при обговоренні питань, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; недостатньо використовував додаткову літературу; виконав індивідуальне завдання, не дотримуючись вимог до оформлення, не виявив до нього творчий підхід.

«Д» (69-74) ставиться у разі, якщо студент:

- засвоїв значну частину теоретичного матеріалу;
- виявив знання і розуміння основних теоретичних положень дисципліни;
- аналізував певні процеси/явища/показники;
- відповідав на питання, які обговорювалися на занятті;
- формулював висновки з окремих питань;
- виконав завдання модульного контролю, індивідуальне завдання,

але допускав окремі помилки при усних відповідях, тестуванні; не виявив належної активності при обговоренні усних питань, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи, недостатньо використовував додаткову літературу; виконав не всі завдання для самостійної роботи; виконав індивідуальне завдання, не дотримуючись вимог до оформлення.

«Е» (60-68) ставиться у разі, якщо студент:

- засвоїв основні теоретичні положення дисципліни;
- на значну частину матеріалу давав репродуктивні відповіді;
- виконав окремі завдання модульного контролю та індивідуальне

завдання,

але допускав значну кількість суттєвих помилок при усних та письмових відповідях, тестуванні; не розумів сутності питань; не виявив належної активності на заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; недостатньо використовував основну та додаткову літературу; не брав участь у виконанні колективних завдань.

«F» (35-59) ставиться у разі, якщо студент:

- фрагментарно оволодів теоретичними питаннями, що становить незначну частину навчального матеріалу;
- поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися;
- не проявляв активності при їх обговоренні;
- допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях;
- поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою;
- виконав індивідуальне завдання та завдання для

самостійної роботи, не дотримуючись вимог до оформлення;

- не виконав завдання модульного контролю.

«FX» (0-34) ставиться у разі, якщо студент:

- оволодів матеріалом на рівні елементарного розпізнання тавідтворення окремих

фактів/предметів/явищ тощо;

- поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися, не виявив активності при їх обговоренні;

- допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях,

тестуванні; поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою;

- не виконав завдання для самостійної роботи та індивідуальне завдання;
- не брав участь у виконанні колективних завдань;
- не виконав завдання модульного контролю.

Усі виконані студентом протягом поточного і підсумкового контролів завдання оцінюються за спеціально розробленою шкалою у межах сто балової системи.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Балахтар В. Б20 Психологія особистості фахівця з соціальної роботи : монографія / В. Балахтар. – К. : Талком, 2018. – 386 с
2. Бровендер О. О., Завацька Н.Є., Блискун О. О., Савчук О. А. Шелест О. В. /Соціально-психологічні основи процесу реінтеграції військовослужбовців в умовах трансформаційного соціуму/ О.О. Бровендер, Н.Є. Завацька , О.О. Блискун , О.А. Савчук ,О.В. Шелест - Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. – Сєверодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – № 3 (56). Т.2. – С. 394-403.
3. Бровендер О. О., Завацька Н. Є., Каширіна Є. В., Побокіна Г. М., Федорова

О. В./ Соціально-психологічний аналіз професійних деформацій у соціальних працівників та шляхи їх попередження/ О. О.Бровендер, Н. Є. Завацька., Є. В.Каширіна, Г. М. Побокіна, О. В Федорова - Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи. Збірник наук. праць СНУ ім. В. Даля. -Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022.-№ 1(57). Т.1. С. 172-180.

4. Бровендер О.О. Завацька Н.Є., Пілецька Л.С. Сафонова С.О., Каширіна Є.В, / Соціально-психологічні засади життєстійкості та самореалізації молоді в професіях соціономічного типу/ О.О Бровендер, Н.Є Завацька., Л.С Пілецька. С.О. Сафонова, Є.В. Каширіна - Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи. Збірник наук. праць СНУ ім. В. Даля. . - Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022-№ 2(58). С. 5-17.

5. Brovender O. Development of one's own educational project: from theory to practice/O.BrovenderActivities in Educational Establishments: European Experience: a collection of scientific works of Jagiellonian University in Kraków. - Jagiellonian University, Kraków, Poland-2022 Т.1. Р. 8-18.

6. Бровендер О. О., Завацька Н.Є. Смирнова О. О Блискун О. О., Боярин Л. В. /Емоційна експресивність та асертивність в структурі комунікативної компетентності особистості/

7. О. О Бровендер . Н.Є Завацька., О. О Смирнова. О. О.Блискун , Л.В Боярин - Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи. Збірник наук. праць СНУ ім. В. Даля. - Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. № 1(60). С. 141-151.

8. Бровендер О. О., Блискун О. О., Завацька Н.Є. Завацький В. Ю. Тоба М. В. Дятченко Д. О. /Соціально-психологічні особливості групової норми в контексті проблеми безпечної поведінки та нормативного впливу у групі/О. О.Бровендер , О. О.Блискун, Н.Є. Завацька, В. Ю. Завацький, М. В. Тоба, Д. О.Дятченко - Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи. Збірник наук. праць СНУ ім. В. Даля. - Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023 № 2(61). С. 213-220.

9. Бровендер О.О., Шаповалова В.А., Бурлакова І.А., Шелест О.В. /

Психологічна структура здоров'я особистості в кризових умовах/ О.О Бровендер., В.А Шаповалова., І.А Бурлакова., О.В.Шелест - Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи. Збірник наук. праць СНУ ім. В. Даля. - Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023 № 3(62). Т.2. С. 15-25.

10. Бровендер О.О. Завацька Н.Є., Смирнова О.О., Колісник Р.Я., Турбан В.В \ Емпіричне дослідження прояву емоційного інтелекту у дітей дошкільного віку\ О.О. Бровендер Н.Є., Завацька О.О Смирнова., Р.Я Колісник., В.В Турбан - Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи. Збірник наук. праць СНУ ім. В. Даля. - Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля 2024 № 3(65). Т. 1. С. 235-248.

11. Бровендер О.О. Peculiarities of the functioning of funds and grant programs: trends in fundraising activities \ Organization of Project Activities in Educational Establishments: European Experience: a collection of scientific works of Jagiellonian University in Kraków. - Jagiellonian University, Kraków, Poland 2024 Vol.1. P. 6-14.

12. Каширіна Є.В., Завацька Н.Є. Психологія соціальної роботи : навчально-методичний посібник /Є.В. Каширіна, Н.Є. Завацька. – Сєвєродонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. – 92 с.

13. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностаї, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. – Київ : Талком, 2018. – 580

14. Соціальна психологія: навч. посіб. / Волянюк Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В., Блохіна І. О., Кононець М. О., Москаленко О. В., Боковець О. І., Андрійцев Б. В. Київ, 2019. 254 с

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни

«Соціальна психологія»

для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»

за освітньою програмою

«Прикладна психологія та консультування» ,

спеціальності С4 Психологія

усіх форм навчання

(Електронне навчання)

Укладач:

Олена Олександрівна Бровендер

Оригінал-макет О.О. Бровендер

Підписано до друку __. __. 202__.

Формат 60x84 1/16. Папір типогр. Гарнітура Times.

Друк офсетний. Умов. друк. арк. ____. Обл.-вид. арк. ____.

Тираж __ екз. Вид. № ____. Замов. № _____. Ціна договірна.

Видавництво Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Свідоцтво про реєстрацію: серія ДК № 1620 від 18.12.03 р.

Адреса університета: вул. Іоанна Павла II, 17

м. Київ, 01042, Україна e-mail: vidavnictvosnu.ua@gmail.com